

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2012. gada 13. decembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aija Branta, tiesneši Kristīne Krūma un Uldis Ķinis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Nataljas Čehovas un Valērija Kravcova (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 184/2012),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumu Nr. 733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 733) 1. pielikuma (turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 101. pantam un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 2. un 25. pantam, kā arī Valsts valodas likuma 6. panta pirmajai daļai un Ministru kabineta iekārtas likuma 31. pantam.

2. Redakcijā, kas bija spēkā no 2009. gada 1. septembra līdz 2012. gada 6. janvārim, apstrīdētā norma noteica:

„[...] **C līmeņa 1. pakāpe** nepieciešama iestāžu, organizāciju, uzņēmumu, uzņēmējdarbību un to struktūrvienību vadītājiem, augsti kvalificētiem speciālistiem, medicīnas un sociālās aprūpes darbiniekiem, augstskolu mācību spēkiem un pedagogiem, kuru profesijas klasificētas ar šādiem kodiem:

1150 01 Pilsētas domes DEPUTĀTS

1150 02 Novada domes DEPUTĀTS

1150 03 Pagasta padomes DEPUTĀTS

[..]”

2012. gada 7. janvārī stājās spēkā Ministru kabineta 2012. gada 3. janvāra noteikumi Nr. 16, ar kuriem tika grozīti Noteikumi Nr. 733, un valsts valodas prasmes prasības pašvaldības domju deputātiem no apstrīdētās normas tika izslēgtas.

2012. gada 26. oktobrī stājās spēkā Ministru kabineta 2012. gada 23. oktobra noteikumi Nr. 714, ar kuriem vēlreiz tika grozīti Noteikumi Nr. 733, un apstrīdētajā normā atkal tika noteiktas prasības valsts valodas prasmei pašvaldību domju deputātiem:

„[...] **C līmeņa 1. pakāpe** nepieciešama iestāžu, organizāciju, uzņēmumu, uzņēmējdarbību un to struktūrvienību vadītāju, augsti kvalificētu speciālistu, medicīnas un sociālās aprūpes darbinieku, augstskolu mācību spēku un pedagogu profesijām, kuras Profesiju klasifikatorā klasificētas ar šādiem kodiem:

[..]

1111 21 Republikas pilsētas pašvaldības domes DEPUTĀTS

1111 21 Novada pašvaldības domes DEPUTĀTS

[..]”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. un 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām un tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 19.² panta pirmo daļu pieteikumu (konstitucionālo sūdzību) var iesniegt ikviens

persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

Pieteikumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēji 2009. gada 6. jūnija pašvaldību vēlēšanās tika ievēlēti par pašvaldību domju deputātiem. Pieteikuma iesniedzēji tika saukti pie administratīvās atbildības par valsts valodas nelietošanu nepieciešamajā apjomā profesionālo un amata pienākumu veikšanai saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 201.²⁶ pantu. 2012. gada 14. maijā stājās spēkā Administratīvās apgabaltiesas spriedums lietā Nr. A420558710, saskaņā ar kuru sodīta Nataļja Čehova, savukārt 2012. gada 22. jūnijā – spriedums lietā Nr. A420545110, saskaņā ar kuru sodīts Valērijs Kravcovs.

Līdz ar to apstrīdētā norma piemērota Pieteikuma iesniedzējiem un viņi ir tiesīgi iesniegt pieteikumu.

5. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī citām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā.

Saskaņā ar šā likuma 18. panta pirmās daļas 3. punktu pieteikumā jānorāda lietas faktiskie apstākļi. Savukārt saskaņā ar šā panta pirmās daļas 4. punktu, kā arī 19.² panta sestās daļas 1. punktu pieteikumā jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā minētajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa un sestās daļas 2. punkts paredz, ka pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav, un pieteikumā tas jāpamato. Savukārt šā panta ceturtā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās vai sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža, ja nav iespēju pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

6. Pieteikumā norādīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. un 101. pantam, kā arī Valsts valodas likuma 6. panta pirmajai daļai un Ministru kabineta iekārtas likuma 31. pantam. Pieteikuma iesniedzēji ir izmantojuši visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, un ir

ievērots termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai. Pieteikums šajā daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma prasībām.

7. Pieteikumā nav pamatots, ka Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 2. un 25. pants paredzētu plašāku Pieteikuma iesniedzēju tiesību aizsardzību nekā Satversme un tādēļ apstrīdētās normas atbilstība šai normai būtu vērtējama atsevišķi. Gluži pretēji: pieteikumā, atsaucoties uz Satversmes tiesas secināto, norādīts, ka Satversmes 91. pants paredz plašāku tiesību apjomu salīdzinājumā ar dažādiem starptautiskiem aktiem. Turklāt Satversmes tiesa, noskaidrojot Satversmē noteikto pamattiesību saturu, ņem vērā arī Latvijas starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā. Starptautiskās cilvēktiesību normas un to piemērošanas prakse konstitucionālo tiesību līmenī kalpo par interpretācijas līdzekli pamattiesību un tiesiskas valsts principu satura un apjoma noteikšanai, ciktāl tas nenoved pie Satversmē ietverto pamattiesību sašaurināšanas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 10.2. punktu*).

Līdz ar to pieteikumā ietvertais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 2. un 25. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumu Nr. 733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” 1. pielikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 101. pantam, kā arī Valsts valodas likuma 6. panta pirmajai daļai un Ministru kabineta iekārtas likuma 31. pantam” pēc Nataļjas Čehovas un Valērija Kravcova konstitucionālās sūdzības (pieteikums Nr. 184/2012).

2. Atteikties ierosināt lietu par Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumu Nr. 733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu

veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” 1. pielikuma atbilstību Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 2. un 25. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – līdz 2013. gada 13. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētāja

A. Branta